

Traducció en francès
del discurs del Vispresident Sr.

Vicens de Moragas

llegit en català en la sessió inter-
nacional del Congrés de Música religi-
giosa a Bruges.

1
Congrès de Musique religieuse à Bruges

L'Orfeo Catala

Discours lu en Catalan par le Vice-président M. Vicens de Moragas dans la Séance Internationale

Fils de la terre catalane, nous sommes venus en terre flammande, appelés par l'écho de vos fêtes artistiques.

Si cela prouve combien est puissante la résonance de ce chant de l'âme flammande, puisqu'il est venu jusqu'à nous, cela prouve aussi que notre peuple a l'esprit ouvert aux grandes manifestations de l'Art et qu'il en perçoit les explosions, pour si loins qu'elles se produisent.

Si vos frontières sont ouvertes et si vous étendez vos champs, vos chemins, vos idées et vos arts sans peine aucune par toute l'Europe; nous, bien que les Pyrénées altières s'élèvent dans notre sein, nous ne sommes pas fermés à la vie nouvelle parce que nos montagnes sont aussi des terres qui exaltent nos âmes et que du haut des crêtes de ces Pyrénées nous aspirons les brises du Nord, pures de tout lourd brouillard.

C'est pour cela que nous vous avons entendus, ô Flammands! et pour cela que nous sommes accourus, le cœur profondément ému.

Vous possédez une terre à vous, une langue, une peinture, une architecture, une musique, tout une âme qui est votre, que vous savez conserver et faire respecter.

Et bien, nous possédons aussi une âme catalane,

une terre catalane; nous avons une langue à nous, une littérature, une poésie bien à nous et jusqu'à une musique bien caractérisée qui fait nos délices. Et nous voulons aussi que notre âme soit respectée, ce que nous espérons obtenir Dieu aidant.

Et comme la musique a besoin d'une voix qui la chante, d'un cœur qui l'aime, nous possédons également qui chante et interprète avec amour notre musique, qui aime notre terre catalane et s'applique à la glorifier.

Au dessus de tout nous plaçons l'"Orfeo Català" que nous représentons en cette solennité.

L'"Orfeo Català" est une Institution musicale basée sur une association de Protecteurs (membres honoraires) et d'exécutants.

Les Protecteurs atteignent aujourd'hui le nombre de 1400; les exécutants sont plus de 180, répartis en trois sections: hommes, jeunes filles et enfants, tous instruits par quatre maîtres, à la tête desquels Louis Millet.

Ni maîtres ni exécutants ne touchent aucune rétribution pour leur travail: bien au contraire, ils paient en tant que sociétaires une cotisation de même que les membres protecteurs ou honoraires.

Aucun des chanteurs n'est musicien de profession: aux heures de loisir ils chantent par goût et pour le seul amour de l'Art. La musique n'est donc pas pour eux un moyen de profits matériels, mais bien, dans chaque soirée de répétition ou d'étude, une occasion de satisfaire à leur goût désintéressé pour l'art musical.

Nous recevons une éducation musicale aussi complète qu'il est nécessaire pour faire partie d'une masse chorale capable d'exécuter les œuvres les plus audacieuses et les plus compliquées de la musique polyphonique; c'est ainsi qu'aucun membre nouveau n'est admis sans une préparation obligée de Solfège et de Vocalisation.

Vous savez ainsi comment l'Orphéon Catalàn poursuit dans cette voie une de plus nobles missions d'éducation sociale et artistique.

Nous travaillons constamment; nous avons chaque jour une répétition partielle et deux répétitions d'ensemble par semaine.

Et afin que l'Orphéon Catalàn vous soit présenté avec la reconnaissance qui peut le mieux ~~vous~~ agréer à ce Congrès où de si intéressantes choses ont été dites sur le chant grégorien, qu'il nous soit permis de vous dire que l'Orphéon, lui aussi, l'interprète suivant la tradition qui enseigne aujourd'hui les grands, la haute école des Séminaristes de Solesmes.

Dans les églises - il n'est pas besoin de le dire - mais aussi dans les Concerts donnés au grand public nous avons fait entendre, admirer et applaudir des "Alleluias" et Graduels du Chant Grégorien.

Mais pour ^{remplir} d'une manière mieux appropriée le but de la restauration de la grande musique dans les temples, l'Orphéon Catalàn a donné naissance à une fille bien-aimée qui est la "Chapelle de Saint-Philippe de Néri". Cette Chapelle est formée de deux sections d'hommes et d'enfants, sortis de l'Orphéon, qui s'appliquent à chanter exclusivement dans les églises la musique religieuse - des grands maîtres et le Chant Grégorien.

On peut dire aujourd'hui que grâce à ces moyens l'Orphéon Catalàn et la Chapelle de St Philippe de Néri sont les institutions qui, sous la conduite de leur infatigable directeur Louis Millet, dont nous sommes si fiers, font connaître avec tout l'éclat qu'elle mérite la musique des grands, des immortels maîtres espagnols des XVIe et XVIIe siècles. Et cela parce qu'elles interprètent avec foi, avec recueillement et jusqu'avec des accents de douleur les œuvres colossales du plus humain des compositeurs religieux: la messe "De Quam gloriosum est regnum" les requiems à 4 et 6 voix, les répons et motets du Grand Victoria.

Et c'est ainsi que notre grand public a pu s'émerveiller et frissonner à l'audition du "Libera me Domine" du Requiem à G. V. G.

Morales, le sévère et puissant Morales honore nos programmes avec sa messe « Queremus Cumpastoribus » et avec le motet « Encendimus in melius » qui impressionnent si vivement l'esprit.

Nous consacrons encore de nombreuses heures à l'étude des œuvres de Guerrero, Ginés, Pérez, Comes et tant d'autres maîtres. Mieux encore, enthousiastes de tout ce qui touche à notre terre, ayant pour collaborateur l'éminent maître Philippe Pedrell, qui à Madrid fait si grand honneur à la race catalane, nous avons pu restaurer la mémoire d'un grand compositeur catalan du XVIe siècle, Jean Brudieu, qui, entre autres œuvres, composait un livre de Madrigaux, imprimé à Barcelone en 1585 et qui il dédiait au d'écussissime duc de Savoie, prince de Piémont.

Le souvenir du grand Brudieu, maître de Chapelle de la Seo d'Urgell, était perdu quand le célèbre musicographe Pedrell nous apprit qu'il venait de trouver, en feuilletant dans les archives de la Bibliothèque de l'Observatoire, le livre de Madrigaux imprimé presque entièrement en Catalan, lequel livre forme un recueil de compositions d'une richesse polyphonique extraordinaire, de mélodies originales, toutes empreintes du plus saisissant sentiment populaire.

Nous avons emprunté à ce livre et nous avons chanté les pièces : « Louange à la Vierge » de style populaire religieux, ainsi que le madrigal « les fleches que l'Amour jete », bien en harmonie, celle-ci, avec l'élégante volupté d'une Œuvre de ce temps.

Ces œuvres, l'Orfeo Catala se flatte d'être l'unique interprète qui les a fait entendre dans le temps présent.

Mais n'allez pas croire que nous restons ennuies chez nous : ce serait une erreur. Le monumental Palestrina nous est aussi familier. Nous avons à ce point vulgarisé la messe du "Pape Marcel" que notre public ne saurait se montrer satisfait si dans le programme

5
de nos concerts il ne figurait au moins un ou deux morceaux de l'œuvre colossale du maître italien.

Et nous connaissons bien également votre Rolland de Lassus ! non seulement par ses œuvres religieuses, mais aussi par sa Vilanelle « Ô là là quel bon écho » qui est un des précieux joyaux de nos programmes.

Bach, Haydn, Haëndel, Mozart, Berlioz, Franck, Bordes honorent nos concerts.

De Berlioz, nous avons exécuté son "Grand Requiem".
M. Bordes daigna nous favoriser de la dédicace de son "Dialogue Spirituel" "Domine puer meus".
L'Orphèus Catalàn a chanté la ~~neuvième~~^{IX^e} symphonie de Beethoven, un œuvre à 16 voix de Ricard Straus et les pittoresques œuvres de Jannequin "Le Chant des Oiseaux", et la "Bataille de Marignan". Il a encore interprété "La Consécration de Saint Graal" de Wagner et des œuvres de Schuman, Mendelssohn, Grieg, Brahms et autres.

Je n'ai pu encore vous parler de nos très chers compositeurs actuels, à la tête desquels marchent les maîtres en musique religieuse Nicolau et Millet. Contre-éclat est le triomphe obtenu par Nicolau avec son "Vendredi Saint".

Je ne vous ai pas parlé de notre musique populaire. Laissez-moi vous dire que le Folk-loore musical Catalàn est vraiment merveilleux. Si nous ne pouvions dire rien autre de l'âme Catalane, c'en serait assez avec ce qui en fait connaître les mélodies populaires. Recueillies avec un amour filial, elles forment aujourd'hui la source la plus pure d'inspiration pour nos

6
compositeurs. Nous avons déjà eu un précurseur dans
cette voie : l'immortel Clavé, fondateur des
Sociétés chorales Ouvrières dans notre cher pays. Ces
œuvres qui s'inspirent de nos chants populaires et
dans lesquelles apparaissent les ^{vrais} paysages de notre
terre sont exécutées avec une véritable ferveur par
l'Oyphion Catalan.

Millet et Nicolau - est-il besoin de le dire - Garcia,
Robles, Alió, Vives, Noguera, Lamote, Mas y Terracant,
Morera et les autres forment un bataillon qui marche à
la conquête de la gloire pour la musique Catalane.

Vous devez savoir aussi que nos poètes nous alimentent
de poésies qui chantent par elles-mêmes et les beautés
de la patrie et les sentiments de notre cœur. Bien attristés
sommes-nous en ce moment par la mort de notre génial
abbé Jacinto Verdaguer qui avait consacré toute son
âme à nos chants!

Mais je dois terminer :

L'Oyphion Catalan nous a envoyés pour donner aux
flamands et à la Escola Cantorum une accolade de frater-
nité artistique; mais aussi pour nous instruire auprès de
vous qui pouvez tant nous apprendre.

Ce que nous avons pu saisir de vos leçons sur le chant
grégorien sera la plus précieuse récompense que nous
emporterons chez nous.

Heureux d'avoir pu faire entendre notre langue dans cet
honorable Congrès, nous vous disons un grand merci
pour votre si bienveillant accueil.

Dès aujourd'hui Bruges et Barcelone ont un nouveau
lien d'affection!

Vicens de Moragas

Congrés de música religiosa a' Prugg
~~Segona jornada - triendres dia 8 a las~~
~~la diendres dia 9 d'Agust a las 9 del~~
~~matí, a la Gilde des métiers~~

Aquesta era la segona jornada y començà
a las nou del matí ~~ab una sessió~~ a la Gilde
des métiers ab una sessió de Converses gregorianes
baix la presidencia del Reverendissim P. Dom
Joseph Pothier del ordre de Benedictins, abad
de Saint-Wandrille a Yvetot.

Dom Pothier ab ~~una~~ constancia y fe, ab
la constancia d'un veritable apostol, va estenent
per tot arreu la restauració del cant gregorià
del verdader cant de la Esglesia catòlica.

~~La importància de la seva obra es incalculable.~~
Sha sentit possehit cura per una revelació y las ensenyan-
sas de son mestre Dom Guéranger han sigut

~~ha lleuat~~ ~~ha~~ trovat en ~~el~~ el seu esperit
el millor camp pera desentollarse).

La importancia de la seva obra es incal-
culable, donchs si he es veritat que anteriorment
s'han ~~feyt~~ ^{treballat} ~~per~~ ^{per} remarcar les ~~per~~
~~anell~~ la restauracio del cant gregoria' a França
a ~~Belgica~~ ^{Belgica} i a Suissa y a Belgica, treball
que han sigut la base, que d'investigacio, ~~la~~
~~perfeccio~~ portats a cap per importants personal-
itats a las que guiaba la visio' intuitiva de que
el cant pla' era quelcom mes qu' ~~quell~~ el
mantallament de notes mes o' menes llargas,
sense cap relacio melòdica y que deformaban fins
al ridicul, els texts sagrats esmisculant no ~~tant~~
sols las frases, sino fins las paraulas que quedaban
partidas silaba a silaba desapareixent los accents,
l'obra de Tom Sotner ha sigut el ~~començament~~
ha portat aquests treball a un ~~gran~~ ^{tal} de perfeccio ^{ment}
qu'es pot dir que la restauracio del cant gregoria'
es un fet.

(2)
La consecució d'aquest fi, representa un
treball ingenu. Lo que s'havia fet abans de Dom
Potier, era la manera d'executar el cant pla,
guisant a la regada no tant pels documents autògrafs
fins per la tradició, cercantla en les obres y
en les llochs en que semblava que s'havia con-
servat més pura. Empró ~~hi havia la dificultat~~
aquests treballs se feyan sobre llibres ^{de cant pla} impresos en
les sigles XVII y XVIII, ~~en~~ en les quals
la notació, comparada ab les texts primitius que des-
pres s'han consultat, havia sofert modificacions y
deformacions considerables, degudes en los primers temps,
quant se feyan les còpies a ma, a ignorancia o dei-
xadera dels copistes, y mes tant quant les llibres
s'imprimian, a edicions ~~a ma~~ ^{per se cap. curados} o ~~per se~~
baja la base d'una mal entesa simplificació que
consistia en escriure tot lo possible los grups de
neumes (o notes) a fi de que l'execució fos més
fácil. La tradició ~~se~~ s'havia perdut.

Naturalment donchs qu'aquest treball, ~~per~~
ab una base falsa, haviem de donar escassos
resultats. Allavors fou quant los benedictins de Solignac
varen descobrir el verdader camí, ~~de la~~
~~restauració comprenent que~~ de la gran restauració
comprenent que era precis fer revindre la tradició
gregoriana tant per la notació com per la
execució.

La notació (dins Don Pothier) per la netedat ab
que estan agrupats els sonidos, permet fransejar el cant,
donarli aquell moviment facil y natural, tant propi a
l'expressió i la vegada dolça y animada d'una alabansa
y d'una pregaria; que, com la alabansa divina y
la pregaria litúrgica, deuen sortir sense aspreca y com
espontaniament, de l'abundancia del cor.

La restauració de la notació, la deuen
a Don Pothier. Ab una paciència ~~no~~ sens limits,
ab un forsa de voluntat extraordinaria, ha portat
a cap aquest treball de frare, ~~confident~~ regirant ar-

simadament al grupet de la notació moderna,
al qui comparà poèticament a una bella flor,
que de tant en tant esclata en unitat de la melo-
dia litúrgica. Remarcà moltíssim l'importància
que té, sobre tot per als francesos l'accentuació
^{veritable} de les paraules llatines, recomanant que s'adoptés
la italiana com a més apropiada, ja que de
no fer-se així, queda desnaturalitzada la melodia,
ab el canvi d'accent ~~de les paraules~~ ~~que s'adoptava~~.

Després de ~~Ja de~~ ~~Fun~~ Solbier va parlar
lo Bisbe de Saint-pie, tractant de demostrar
que per medi de ^{comparar} ~~notar~~ binaris y ternaris seguint
~~la fórmula que~~ ~~l'accentuació~~ de les paraules
podia subjectarse ^{la} melodia gregoriana a un
ritme que facilités la transcripció en notació
moderna, però la major vulgarisació del cant
gregorià.

A continuació prengué la paraula un
benedictí, qui explica l'interès al que'l clero

cius, compulsant documents, ~~quant desentenyant~~
~~ab una sagacitat~~ ^{excepcional} ab gran sagacitat
ho mes ~~pur~~, fins a arribar a reconstituir, ^{pullit}
altres ^{importantíssimes} obres, el ~~llibre de graduals~~ llibre Graduals.
L'obra de Dom Pothier, ha sigut acollida
ab entusiasme per tots los ayments del art, ~~per tot~~
deixant a part lo interès grandíssim que per la
Esglesia representa.

Ést aquest esbós rapidíssim de la perso-
nalitat de Dom Pothier, desinire concisament los
diversos actes del congrés en la segona jornada
convocant com ja he dit per las Conversas gre-
gorianes.

En aquestas li ~~presque~~ part Dom
Pothier, qui ab forma simplicissima descriue
sos treballs pera la restauració del cant gregorià,
contenentse també un xich sobre la manera d'executar
certs grups de neumes, ~~com~~ sobre tot el quilisma,
signo que en notació gregoriana equival apro-

catolich à Inglaterra requereix el moviment
de restauració no tant ~~del~~ ^{del} cant gregorià
sinó de la música religiosa en general,
donant compte d'haverse constituït fa ja
temps à Londres una societat destinada
à aquest fi, havent celebrat importants con-
ferències en dita ciutat.

Encà la serie de converses un dele-
gat de la revista Passage Gregoriana qu'es
publica à Roma, haire la protecció del Sant
Pare, destinada à la propagació del cant
gregorià. ~~Marat~~ ^{Marat} compte de que la restauració
conta cada dia ab mes admiradors y devots.
à la Italia, especialment à Roma.

El segon acte del congrés en aquest
dia tenia lloch à las 11 del matí en la
Capella de la Santa Eucharistia, ahont s'executa
una missa sencera de cant gregorià,

pels nass de la escola parroquial de Blan-
kenberghe, ~~ab~~ ^{attractant} ~~attractant~~ ^{at} las veus d'hon
dels cantors de Saint Germain, dirigit per un
benedictí deixeble de San Tathier. D'aquesta
missa en guardo un recort inextinguible. Ja'n
parlarem.

A las ~~quatre~~ ^{tres} de la tarda, en la
Gilde des Métiers, altre sessió de conferències
ab audició de cant gregorià y de melodies
liturgiques de las diverses liturgies en la que
Ben Tathier va parlar extensament de la
procedencia de la notació ~~gregoriana~~,
mnemàtica, derivada dels accents gramaticals
diversament combinats y de punts agrupats
per superposició ó per conjunció.

Després d'ell, Mr. Amédée Gastoué
va seguir lo procés de la notació, describint
la transformació soferta per la mnemètica

5
fins à arribar à la moderna, demostrant
que la corrupció del cant pla' es deu al cant
figurat.

Acabadas las conferencias y cam
à favor especial qu'ens feu en Bordès,
varem assistir al ensaig general de la
Redenció de Cesar Franck, que debia
cantarse l'endemà.

A las 8 y 1/2 de la nit el difuntat
Henri Cochin donà una conferencia sobre
L'Anima Flamenco. Aquesta conferencia l'espera-
vam ab verader desitj; l'as manifestacions d'aquesta
anima flamenco en lo terreny del art son tan
importantes, ~~es y es tan~~ que fins un home de talent
~~solista~~ de no grand talent podia treuren un
gran profit y pensar als agents sols enumerant
Mr. Cochin, ens feu sufrir una forta decepcio.
L'amich Muragas pensa parlarne extensament;
per lo tant jo no'n dire res mes. Fin L'ajil

Senyors:

(1)

Després dels bells parlaments de nostre vis-president ~~en~~ Vicents de Moragas y del nostre Salvat, després de les correspondències treballorament escrites per una inexperta pluma y publicades en los periodichs "La Ven de Catalunya" y "La Renaixença" que tal volta alguns dels presents, fent un esforç de bona voluntat havent tingut la paciència de llegir, que podrie dirvos del Congrés de Missió Religiosa a Bruges?

Aquíxa es la pregunta que'm ~~offegava~~ ^{feria} jo mateix quant nos companys d'excursió m'instaven a acompanyarls en aquesta conferència.

Seu diré que resulti interessant y que no sigui repetició mes o menys ben dispendiosa de lo que ja s'ha dit?

Dubtant estava donchs y a punt de decantar-me cap a la solució mes comoda, que era la

(2)
de no dir res, absterinture de pendre part à la
conferencia, quant lo Mestre Millet vingrà
à dissipar nos dufptes. — Parlen del cant gre-
gorià — ~~en digue~~ ^{va digue}. — Parlen del cant gregorià
y fenne sentir algun fragment.

~~A n'aquesta solució es a lo que m'he atin-~~
~~gut~~ I tal dit tal fet. Es del cant gregorià
de lo que vauç a parbarvos. ~~breument breument.~~

Emprès lo que pot dire sobre ~~el cant~~
aquest tema es tant, lentissim, que pera no ~~fari~~
causar vostre atencio, ~~y sobretot per que'l tracta-~~
re solament de la manera d'executar el cant
gregorià.

Res nos dire donchs del curiosissim ^{procés}
de la notacio neumatica, ni de las tonalitats
características del cant liturgich, cum tampoch
m'embarcare en la espinosa cuestio de ~~la~~
verdadera procedencia, ~~de~~ qu'els nos, ^{apoyants}

en un sens fi de documents ^{històrics} atribuïren (3)
à Sant Gregori I lo Magnè, mentre qu'altres,
afortant à la palestra ~~data y mes data~~
~~data y mes data~~, s'exforçan en provar qu'ells
sens no tenen raho.

Deixarém tot això de banda, y ens
en anirém de dret à la execució.

Sens dubte qu'entre 'ls presents no hi
ha ningú que no hagi sentit cantar cant
pla' ^{en les Eglésies} y sens dubte ~~també~~ tots estan convençuts
de que allò no es cant ni es pla'.

Realment l'impresió es aquesta. Qui
s'atrevirà à dirme cant d'aquell seguit de
crits desafinats dels cantors quant començan
à cor? I no dich res de quant salmejan
alternant. ~~à dos cors~~. Allò sembla una
baralla, un ercalot, tot ho sembla menas

que recitin en ven alta texts sagrats.

(A)

Homes de bona fe, ^{Sacerdots y frares,} artistes de cor, y sabis musicografs s'han aliat contra aquesta decadencia absoluta del cant pla' y no s'han conformat ab al rebaiscament, ab l'escarni dels texts sagrats qu'en resulta de la manera qu'es cantos y qu'es recita.

Han buscat las causas d'aquesta decadencia, d'aquest rebaiscament y entre ellas y com a mes principal, han trobat la execucio, aquesta execucio martellada, absurda, que troceja las paraules, en la que a cada nota s'hi deixa caure el pes de tota la ven estrana dels xantres, y en la que, com mes solemnes son las funcions que motivan el cant, mes llarchs y mes pesants son els sonidos.

Y com a prova de lo que us acabo de dir, com a mostra d'aquesta aberracio estupenda d'allargar las notes tant com

se puga pretextant qu' aixís resulta el (5)
cant més solemniós ~~vos~~ citaré la Salve
que cantava els monjos de Montserrat,
aquella Salve que falsament en diuen
tradicional.

Com deu ésser donchs la veritable
execució del cant pla' o gregarià? Ab poquíssims
mots queda definida. Pronunciada he, ~~las~~ ^{las}
paraules, i ~~se~~ ^{se} fent recuperar los accents allà
ahont deuen ésser, ~~y~~ ^y donant la afinació
justa a las notes. No cantar ni ~~ab~~ precipi-
tadament, de lo que pot degenerar en confusió,
ni ab lentitut tal qu'el cantorn melodiós
desapareixi, y finalment, res, de expressió
passionada, res d'expressió rebuscada,
tot espontaneïtat tot simple, tot natural.
Heus aquí si es ben senzilla la
definició d'una bona execució, definició

certa, justíssima, com s'ha provat (6)
el aplicarla practiment.

Això es lo que anem a fer. Apli-
cant las reglas de bona execució que Don
Guthrie, el restaurador del cant gregorià
ens ensenya, y prescal encare en ma me-
moria las audicions que'n el Congrés
Musical de Bruges han tingut lach,
cantaríem dos fragments exquisits de
cant gregorià, El Credo de la Missa
"Angelis" y'l Sanctus de la Missa en
honor de la Verge Maria. Aquest
últim fou executat a Bruges per los
infants de la escola parroquial de
Blomkenberghe y'ls homes de la Escola
Cantorum.

Si nostre executió us satisfà, (7)
serà la prova més evident de que les
regles qu'he mencionat són les verdaderes,
al propi temps qu'estarem contents
d'haverlas sapigut aplicar. He dit.

(1)
Día de 9 Nanyur. Representant social
Inferentat, de tindre nos a las Cofes.
Lluita Sant Gregori que comprand
tota la Belgica. Organizada pels
bisbes fa molt temps. Escola de
musica religiosa de Malines
dirigida per Mr. Fivel. Musica
Labra; publicacio de la Escola. Medya
de fundacio d'una escola. Treball
de enrenyama. Vocalisacio, solfeig.
Lluita Inconveniens dels nuyts. Dificultat
de fixar sa atencio

Presentacio en frances - Parlament en
flamenc. Les parlament, fet d'una

manera molt expressiva, despertant
gran entusiasme entre els que entenen
el flamenc. Vers a la meitat es passa
a parlar en francès, sobre l'esperit
del exte francès, i de nostra expressió.

Cant gregorià. Necessitat absoluta
de cantar en notació antiga.
Riquesa tonalitat cant pla, que
no's pot obtenir de totes les
combinacions de veus, y instruments.
Ha combatut la doctrina del
visle de St. Hilari, encaminada
a subjectar lo cant pla
a un ritme. Donada completa
aquesta teoria.

Mestre de Capella de la
Catedral de Westminster. Ha
parlat en anglès.

Un capella. Sobre una
Lletra de Cant. No te importaria
En Murages. L'importaria cabria
en la família, que s'aja al començament
mes que l'una ha anat fins a l'atenuar.
Mansa Marcha.

Reunión a las 10 horas

Amilina - 10

Don Polhem

Remana aplanada por Polhem y
por la Schola.

Moriment lino y tenari

Epitoma del cont. 10

Epitoma de la Historia de la

Sociedad de Cont. Pto y Mencia Poligra
antig. Conferencia a Londa

Trasa a Inglaterra

Don Peroni l'han fet admirador del Cont
gregoria. Passara Gregoriana - Roma

8 mati

El 5^t acte d' "Arminida"

(1)

Sobre el bell poema de Guisanli, ja posat en música per Sulli ~~visca~~ noranta anys avans, fou composta per Gluck la òpera "Arminida".

La primera representació, que va tenir lloc el 23 setembre 1777, donà ocasió als Piccininistes de manifestar lo seu odi ~~per~~ la música francesa, ben francesa del autor d' "Alceste", música ~~per~~ ells calificada de "científica y de germànica" tal com s'ha vingut practuant sempre ab la major part de partituras de valor real. La obra caygué sota l'esforç d'una formidable conjura y rigué precis que la reina Maria-Antonieta, a las següent representacions iniciés l'aplauso pera que aquest admirable drama pogués sostenir-se en lo repertori de la Academia de Música.

Lo quint acte d' "Arminida" es potser de tots els actes de Gluck, aquell alhont s'afirmen de la manera més completa las ideas renovadoras del gran músich. En efecte, en la majoria d'escenas arriba a despendres de tota forma convencional, ~~per~~ deixantse guiar únicament

per la expressió dramàtica, essent aquest el veritable punt de partida de la nostra concepció moderna del drama musical.

Al començar l'acté, Renand, indolentment ~~ajegut~~ ^{ajegut} sobre una catifa de verdor, demana a la embriuada que no el deixi ni un sol instant, ella inquieta per certys amenassadors indicis vol anar a consultar las potestats infernals, mes ben prompté se sent possehida ella mateixa per la amorosa inconsciencia de Renand y la escena començada ~~per~~ un sentiment de torbació s'acaba ~~per~~ ab una invocació al Amor serena y confiada. Aquest duo, en el quí certys passatjes arriben fins a afectar formas melòdicas que trobarem més tant en l'autor del freyschütz, presenta, en son conjunt, una expressiva gradació quin ~~estil~~ ^{encís} captivador no es possible deixar de sentir.

~~Però~~ No obstant, Aruinda s'ha allunyat, deixant son estimat ayudador en unitj dels Plahers ~~que~~ ^{gronden} en voluptuosas dansas.

Una Xacona d'un bell estil simfònic obra el divertiment. — Poch

i podh, las veus dels cantors se barreijan ab els instruments; tot seguit la natura tota, se conuen a la ~~veu~~ ^{veu} dels Plahers, las flors esclatan, ~~els~~ ^{els} anells xerroteijan y els arbres bressan ritmicament lurs branques, ~~en un~~ ^{en un} minuet d'una factura ben particular ja que cada periode de la melodia ~~se componi~~ ^{se compon} composta d'un ritme binari seguit de dos ritmes ternaris ^{que} ~~donant~~ ^{donant} la fase un efecte de dolça y ~~lucida~~ ^{lucida} indecisa agitació al qual venen a ~~afegir~~ ^{afegir} afegir el seu titil-leig ~~trinos~~ ^{trinos} incessants, contribuint a fer d'aquest fragment un captivador specimen de musica descriptiva.

Mes Renand ^{ha} ordenat als Plahers que s'en vagin. - Se queda sol. - En aquest moment los dos enviats de Godefroy de Bouillon, que han triomfat de tots los encisos pera arribar fins al jardí encantat, presentan a Renand ~~la rodella seguda~~ ^{la rodella sagrada} ~~la rodella seguda~~ ^{la rodella sagrada} que recorda sobtadament al heroe son dever de guerren cristià y sas antigas gestas. Al so de trompetas y tabals lo cavaller Ubbald llença "l'celebre: "Vostre general vos crida!" l'únic passatge que va produhir un gran efecte en la primera representació (probablement perque es un dels punts mes febles de la partitura).

(4)

Mes Aruvida torna desolada, y allavors, comença aquesta escena quarta
hont el compositor, rompent llaunas contra totes las convencions establertes,
~~rebutxa~~ ^{rebutxa} la mateixa forma de l'òria: fondo de la òpera en aquella època,
pera seguir ab una genial servitut las fases de tendresa o be de violencia
que mouhen lo cor enguinat de sa ^{usalhaurada} ~~macaventurada~~ heroïna.

La quinta y derrera escena es lo punt culminant de tot el drama,
contrariant en absolut a lo habitual del sigle XVIII que exigia qu'el
darrer acte d'una òpera acabés sempre ab un gran ball. Ni en ~~la~~
Ifigenia ni en Orfeo o Alceste, havia Gluck ~~infringit~~ ^{infringit} encara aquesta
regle, essent solament en Aruvida hont trovem per primera ^{volta} ~~vegada~~
aquest fenomen d'un drama liric acabant ab un solo vocal, lo
que debia ~~pareixer~~ ^{semblar} inaudit als espectadors de 1777, donchs que trenta
anys després, en 1807, Spontini no s'atreveïa encara a seguir aquell
perillós exemple y acaba sa Vestale ab un clarch divertiment coreogràfic.

En la derrera escena d' Aruvida, no s'hi troba pas res que no
estigui subordinat expressament a la marca lògica del drama; la muijica
sols hi intervé com a ^{comentadora} ~~comentaria~~ de la paraula, mes ^{ab} un comentari
sublim que exalta el sentiment fins a lo mes enlayrat, allà hont la

paraula, abandonada a ses propies foras, no podria may arriuar.

Aquí trobem lo drama humà, simplement humà, eternament vivent perquè ~~la~~ es ~~la~~ veritat pura traduïda en música. Aquest drama ^{restarà} ~~quedará~~ de totes las épocas, donchs, no es solament la embriadora del poema de forquato fasso, no es pas sols l'Arnuda, personatge convencional de tragedia o d'òpera que 's mou devant los nostres ulls, es la dona, la dona adolorida, la dona abandonada quins crits de dolor, ~~de~~ d'ira y d'amor saben penetrar fins a lo més profund de la nostra ànima.

En aquesta admirable escena apareixen tres ^{aspectes} ~~etats~~ de la desesperació: de primer, lo dolor temperat encara pels recorts d'amor, després, exasperantse poch a poch fins arriuar a la follia, fins a la obsessió: Arnuda creu tenir devant sen lo traïdor y immolarlo a sa rabia, ~~per~~ mes a penas si la malhaurada pot seguirli las petjadas y al lluny lo ven desapareixer... — Per fi, la embriadora ^{ha reaparegut} ~~reapareix~~ en la dona, lo plany fa lloch als crits de furor y en una terrible imprecació vers la venjança, destruint ab un

mot son palan encantat, desapareix Armida ~~de~~ pels
se fixen en la orquesta ~~la~~ implacables acords de re major.

Potser, sobrament, la escena de la mort d'Isolda, ^{eixa} aquesta
que altre gran enamorada, es comparable a aquesta.

Vincent d'Indy.

~~Las fiestas musicales etc.~~ El congres
estaba ~~a~~ ^{ja} acaballat. N'era l'última de las
manifestacions la Missa de clausura qu'es celebrà
en la Catedral de Sant Salvador, cantantse
per la escola del Gran Seminari el cant gregorià
propi del Ofici de Sant Lorens, y la Missa
~~de Finel~~ a 5 veus d'en Finel, per la capella
de música de la propia Catedral, reforçada ab
elements de la Scuola Cantorum.

En Finel, com ja deya en una anterior
correspondencia, es considerat com un dels millors
compositors ^{actuals} de Belgica y veraderament, ~~no~~
men entendre, s'ho fa ben meregut. La Missa
que d'ell se cantà ens ho demostrà; es una obra
ben important. En sa factura empla el proce-
diment dels grans mestres ^{de la} música religiosa
dels ~~de~~ la época d'or, aplegats a les ardides com-
binacions armòniques dels temps moderns, ~~tot~~

sempre d'uns del estil sever. El treball de les
veus és admirable.
~~total~~ la missa és d'una unitat perfecta
essent ~~en~~ difícil citar com a sobresortint alguns
dels ^{seus} fragments, ~~de la missa~~ donchs tot ella
està prou bé. No obstant ~~els que s'agraïren~~
~~per~~ en causar una gran impressió el Pa-
dictus y l'elquis per la primera ~~de~~ expressió
des dels hermosos efectes lograts
ab la combinació de les veus.

Aquesta missa de clausura fou un
coronament ben digne de les sessions del
Congrés.

Els admiradors d'en Gardes y son estol
de cantors, havien lograt retindre ~~per~~ ~~la~~
~~els~~ fins a la nit, desitjats de sentir una
vegada més, y de sentir interpretant el ~~gènere~~
~~de~~ ~~profeta~~ ~~profeta~~ ~~profeta~~, de la qu'en el congrés no n'hi havia
hagut ni una sola manifestació.

Fou una excelent idea la d'aquesta
audició de vells cançons populars y originals.

l'esperit, aplanat per la austeritat religiosa (2)
de las obras executadas en las sessions del Congrés,
si convenia ^{el} ~~necessitava~~ aquest esbargo, y fins la sentiam la
necessitat d'alguna cosa lleugera qu'ens tregués
l'encaparrament en que habiam estat sumits
durant quatre dies.

A las vuit del vespre ens ~~dirigirem~~ ^{examinarem} donchs
cap a la sala de concerts, maravillosament dis-
posats a escoltar tot y a gaudir ab l'audició
del selecte programa del concert, qu'el componia
de cançons populars pera piano y cant ~~y cançons~~
armonitzades per Mr. Pierre Aubry y ~~per~~ Mr.
J. Fiersot y alguna a chor per ~~Mr.~~ en Leroyet,
~~repertori de cançons populars~~ ^{algunes cançons} originals y originals de Esquieu
de Pres, Costeley, Cammerquin, Roland de Lasau
J. de la Rue y Loyret Compère, tots ells
compositors ~~de la escola~~ del segle XVI.
Exceptuant una deploació mol hermosa
de Esquieu de Pres, el caracter general

de las composicions era humoristic, d'~~un~~^{un}
humorisme fi, casi iwanich, qu'un se admira de
trobar en compositors que com Poland de Larenz
en han cantat las llohasas divinas ~~gab~~ ab veu
de l'anima y las miserias de la humanitat ab
aquells accents sombrins, ~~tan~~ que fan ergavifa
del "Pulvis ~~et~~ et umbra sumus."

D'aquest autor hi havian quatre compo-
sicions a quina mes bella. Una d'ellas, anomenada
"Quand mon mary vient de dehors" es d'un
caracter sumament picaresch. En agradá molts
sin ^{tanbe} un altre molt curta, titulada "Fuyons ~~trus~~
d'amour le jeu", qu'es una verdadera fugida,
ràpida, ab una bellugadissa de veus qu'enamora.

En Tannequin hi figuraba ab duas
composicions; "Au joly jeu du pousse-avant"
y "La batalla de Marignan." La primera fou
de lo mes ben cantat del concert; el caracter de
la composicio es ben de Tannequin, ~~molto~~^{molto}

~~ment, i de pintor~~. En quant a la
batalla de Marignano, haig de confessar que
l'interpretació no m' satisféu. Acostumat a
aquella vida, a aquell relleu descriptiu que
hi dona sen Millet, ~~el contrast~~ l'interpretació
pulidíssima i acadèmica d'en Gardes, em deixà pret.

Las cançons populars ens deleitaren
en extrem. Totes elles boniques y d'aquella
ingenuïtat que caracterisa l'ànima dels
pobles. En alguna d'elles hi sentirem
recorts de las de nostra terra, especialment
en una del Poitou en que la cadència
és idèntica a la de nostre "Desembre con-
gelat". Foren cantadas per solistas de
la Scuola, ab ~~aquell~~ l'art exquisit que
tots ells posseheixen. Ara sols me resta
parlar del cant gregorià y ho faré en una

proxima.

Lo Dissabte 9 d'Agost de 1902. era
la tercera jornada del Congrés. Començava
a las 9 del matí en la sala de la ~~Exhibició~~
~~Metges~~ ^{polít.} ab una sèrie de discursos, en diferents
idiomes, en qu'el representant de cada país
~~debia donar compte~~ ^{en l'ús que} ~~debia~~ cada orador ^{debia} emplear
l'idioma del seu país ~~de~~ donar compte del
estat en qu'està trova la restauració de la música
religiosa y del cant gregorià en sa terra.

Abans d'aquests discursos un represen-
tant de la Societat Gregoriana de Namur,
~~donà compte de la~~ ^{de} ~~existència,~~ ~~de~~ organització y
funcionament de la Societat de Sant Gregori que
compreu tota la Belgica, ab delegacions a les
grans ciutats y sub-delegacions a les de més
petita importància, quina Societat treballa ^{se} ~~travalla~~ ^{cons-}
tantment desde ~~fa temps~~ ^{alguns} anys para el
foment y propagació de la verdadera música

religiosa. Parlà després de la Escola de Malines
fent entusiastes elogis de son director Mr. Fines
y de la publicació, orga de dita Escola, "Música
Sacra." Finalisà son llarch parlament dolguent
dels inconvenients que ^{presenta} l'empleo' fressos dels noys
en las capellas de música, ~~representa presentant~~
y especialment en la dificultat de fixar sa atenció,
causa d'un ~~terrib~~ llarch y fatigós para'ls ^{Mestres}

Començà tot seguit la ~~trava~~ sessió
internacional, en la qu'el feren discursos
en flamenc, anglès, francès y català.
En aquest últim idioma parlà en Vicent
de Muragas, nostre estimat vis President
saludant a la nació flamenca en nom
de Catalunya y explicant l'acció decisiva
del "Orfeo' Català" para' l'revifament de
la música religiosa en la nostra terra, acció
qu'ha arribat fins a la creació de la
Capella de Sant Felip Neri, filla dell'Orfeo'

destinada a portar al seu verdader lloch, al temple, la restauració de la polifonia dels grans mestres y'l cant que gloria. Cumpleta la notícia sobre la espera d'acció del "Orfeo" parlant també del ~~la importància~~ renaixement de la mísica catalana, basat en les melodies populars, del terror, y finalment, detallant breument la constitució y manera de ser de nostre Societat. (2)

Aquest discurs en català, junt al la corresponent traducció, s'estamparà en lo volum de sessions del Congrés.

Foren per nosaltres horas de verdadera angunia las que precediren a la de la sessió internacional. Catalunya, aquesta regió formant part de la Espanya, nació que tots saben quina es la consideració que mereix de l'extranger, la petita Catalunya, la per la majoria ignorada

Catalunya, anava a fer sentir sa veu afegada
a la de França, a la de Belgica, a la de
la potent Anglaterra, ~~a~~ davant dels representants
de quasi totes les nacions de Europa. Catalunya
anava a demostrar qu'en lo terreny del art musi-
cal, també viu la vida de totes elles ab intensi-
tat proporcionada a sas forses y anava a dem-
strar en sa pròpia parla. Aquells moments han
quedat gravats tan fonament en nostre esperit,
que jamay podria esborrar-se ~~la~~ la marca.

Quant lo Secretari del Congrés, Mr.
Gasture, s'avansà vers l'auditori y feu la presentació
de nostre "Orfeo", de la institució catalana, tributantli
en nom del president Ch. Bordeu entusiastes elogis
nostres cors bategavan ab furia, ~~en~~ ~~semblava~~ y l's ulls
s'ens entebolien.

Arribà el moment en que'en Moragas prengué
la paraula, y aquella murmuració considerà ab curiositat
y atenció aquell home d'altre rasra, aquell meridional

mal qu'els deya cosas que no entenien. Mes endevant, ~~un~~ nous coneguts, el de Palestrina, el de Victoria, paraulas rattadas qu'anavan entenien, mantenian sa atencio y en sa cara's pintava lo desitj d'entendreu tot. S'acaba, y l'aplaudirments a' que la cortesia obliga coronaren el parlament d'en Moragas.

Después el segon acte del Congrés en aquest dia una missa en missa figurada (missa resada) durant la qual se cantaren el Kyrie y Gloria de la missa a' 3 veus d'home d'en Lotti, el Panis Angelicus de ~~de~~ J. Haydn, O sacrum Convivium de Viadana y Salve Regina de Leon Cantón. Era una barreja d'autors dels sigles XVI y XVII y contemporanis, no ~~sont~~ ^{resultant} las composicions de gran interès. Fou l'acte mes fluit del Congrés.

A la tarde, a las 4 duas conferencias. La primera, per M. Edgar Zinel, qui feu

historia de la música religiosa en el período
que comprende de Victoria a Bach extendiéndose
después en consideraciones sobre la música religiosa
moderna, dándole que debía servir como a base
a los dos compositores citados, y trabajar ab sinceritat
creyent y sentint, y ja que l'art no es un ofici.

Mr. Edgar Binet, autor del oratori, ^{Christus}
es considerado ~~como el~~ ^{un muy digno} como el capdill de
la moderna escuela belga.

La segunda conferencia, a cargo de M.
Barbez, era de audiciones. ~~de~~ Estas fueron
de las obras siguientes: Sanctus y Benedictus
de la misa del Papa Marcelo de Palestrina.
Ave Maria del mismo autor. Dixit de Caro-
lus Andreas. Tui non revivisti omnibus
de Legrenzi. Ave coeli manus supernum
de Lulli. Ave verum de Guy Ropartz.
Benedicta es tu de M. La Fontaine y Homme
non secundum de César Franck.

El programa era exquisit. Avants (A)
de cada composició en Bordet en feya un
petit anàlisis, fent remarcar ~~les~~ bel·leses y l'
caracter que les distingia.

De las dos composicions de Palestrina ni
cal parlar-ne. El nom del autor ho diu tot.
Lo mes sobresortint de las restants, fu el
Dixit de Andrea, qui non renuntia de Segre,
l'Ave Coeli de Lulli, aquesta ultima cantada
admirablement per tres dels solistes de la
Scola, y l'Ave verum de Guy Ropartz,
composició moderna qu'ens satisfé comple-
tament. A una expressió severa, y d'una
factura de ma mestre.

El *Vermine non secundum*, ^{de Segre} es d'una
vulgaritat ~~completament~~ que no esperabam trantant
d'aytal firma, y que contrastaba molt ab
la solides de las demes composicions.

Perà l'execució d'aquesta ària, Mr. Levaert (5)
director del conservatori de Brussel·les ha fet:
construhir una petita trompeta en re à octava
alta de la usial, ja que ~~per la tessitura~~ ~~per aquesta~~ ~~era~~ ~~era~~ ~~era~~
~~quasi impossible~~ d'aquesta, resultaba d'una
dificultat casi invencible.

El cant elegiàch de Beethoven es
d'un ~~lament~~ sentiment ^{penetrant} ~~que~~ ~~com~~ ~~un~~ ~~qu'~~ ~~adapare~~

Finalisaba la primera part ab
el Choral final de la passió segons san
Joan, de Bach, ^{de} magestros d'una am-
plitut magestrosa.

La Redempció de Cesar Franck,
que com he dit, omplia la segona part,
es una obra ~~que~~ ~~a~~ ~~voltas~~ ~~re~~ ~~re~~ ~~culmina~~
en la regió més pura del art, ~~capit~~
~~en~~ ~~altres~~ ~~de~~ ~~com~~ ~~clàssicament~~. ^{de} ^{personal} ^{de}
mostra en un d'aquesta desigualtat

Meyerhans
Curo Terrestre, el final de la primera
part, y el ~~fact~~ ^{terming} ~~de~~ l'obra, encare
qu' aquest últim ^{en} hi han ~~fragments~~ ^{fragments} ~~de~~ ~~obres~~ ^{superiors}. Tot lo demés del obra, espe-
cialment las órias del Arcangel y alguns
chori angelichs, son d'una puresa compre-
nedura. També hen de citar el fragment
sinfonich que serve de llas d'unió de
las dos parts, per la bellesa y qu'en
d'Indy en va donar ci conceixed a París
la primera volta que hi vingué.
La jornada havis estat ben aprofitada.

Las audiciones de cant gregoriano anunciadas en el programa de ~~las fiestas municipales de Bruges~~ m'inspiraban gran interés, sobre tot baix el punt de vista de la execució, de la ~~què~~ m'en haurien fet ~~quans~~ ^{entusiasmats} elogis els Pares de Sant Elip, quant l'any 1900 varen sentir als Benedictins de Solesmes.

Era realment ben interessant, pels que seguien al amor la importantíssima restauració del cant gregoriano, sentirlo executar ~~baix la~~ ^{seguint tot els} ~~responsos~~ ^{las inspiracions de} Dom Pothier, el gran restaurador. "pels cantors de Saint Gervais", els seminaristes de Bruges y'ls infants de la Escola parroquial de Blankenberghe,

L'efecte qu' aquestes audicions ens produïren, sobrepassa ~~de~~ de bon tros las

~~les~~ esperances, ^{concebutas,} la ilusió ab que les
~~esperaban~~ desitjaban.

En el concert històric qu'el primer dia
del congrés donaren els cantors d'en Jordes,
se cantaren els Al-lemnias gregorianes Paxha
nostum y Salve virga florens y l'gradual
Christus factus est.

Els al-lemnias, d'una rica melòdica
impanderable, ~~impregnada~~ ^{perquillat} d'aquella son
l'expressió de la alegria ~~dulça~~ ^{perquillat} y respectuosa
de l'ànima cristiana. Foren cantadas per
les veus blanques solas ab un art exquisit.
En el gradual, propi del temps de Passió y
d'un aire molt més sever, atornaren les veus
d'home ab les blanques, ajuntantse en certs frag-
ments, de lo qu'en resultà una gran riquesa de
matissos. ~~qu'obtingueren més èxit fou l'ornament de concert.~~
~~qu'obtingueren més èxit fou l'ornament de concert.~~

12

Aquestes melodies gregorianes, cantades sense cap mena
d'acompanyament, foren las composicions que mes éxit obtin-
gueren en el concert. La bellera senyalla, ~~sense vestimenta~~
~~de~~ desprovechida de tota vestimenta que no necessitava pas,
brilla ab tal esclat, qu'arrebata al publich, al
publich ~~fruct~~ qu'es mostra' fruct ^{per temperament} ~~casi sempre~~, fentlo
prorrumpir en grands aplaudiments y crits d'entusias-
me. Es el major elogi que de las melodies y de
sa execucio, es pugui fer.

— Mes no foren encara en aquest concert ahont el
cant pla' es manifesta' ab tota sa grandesa ~~est~~ ^t;
en la sala de la ^{Silole} no estava en ^{gran} lloch; ~~es~~ hi sobrava la llum
del ~~la~~ desperdiciada de la iluminacio' y s'trobava a'
faltar iel haf d'incens, la claror sonanta de finestres
goticas, la sonoritat del temple y sobre tot les ceremonias
relligiosas qu'el motivan.

Tot això hi bra al ^{moti} ~~tema~~ següent a' la
Capella de la Santa Lluia, ahont el infant de
Blomberghe, atternant ab ~~les~~ ^{per} ~~hans~~ ^{de} ~~la~~

del cantors de Saint Gervais, ~~executaren~~ ^{cantaren} la missa
votiva de la Creu ab els cant ordinaris de la
Missa del Sant Sacrament.

L'impresio' qu'ens feu, no's pot explicar.
No hi han paraules qu'expressin la sensacio' de
tranquil·litat serena d'aixamplament del esperit ~~qu'ens~~
~~produiren~~ ^{produida} per aquells cants lliures
de ~~tota~~ ~~tota~~ ~~tota~~ ^{les} esclavituds ~~trabu~~ ^{ritm} ~~moderna~~
de tenacitats dolorament vagals que sorprenen a
cada punt ab giras inesperats, ab frases en ~~les~~
que s'hi troba la procedencia de ^{les} cançons populars
que de petit ens cantaban nostres mares y que
de grans hem après a estimar. Estoy fondeu
aguesta impresio', que ~~s'es~~ ^{s'ha} ~~precis~~ ^{precis} ~~per~~ ^{per} ~~seu~~ ^{seu} ~~per~~ ^{per}
~~per~~ ~~correl~~ ~~correl~~ ^{com} he dit no's pot explicar. ^{Shade}

L'excursio' d'aguesta missa gregoriana
feu lo mes gros de las festas musicals. No hi
havia la presència ~~de~~ dels al·leluies cantats per
las cristals d'en Gordes; els executants no eran tan

(3)

Mes no fou pas aquesta
perfectes. Però' son director, un frare benedictí
que semblava arrancat d'un vell retaulo flamenc,
els hi comunicava la alenada de fe' qu'el'
posseïa, y'ls tendres infants y'ls homens fets
cantaban al ven de l'ànima.

La satisfacció immensa que m'ample-
nava al sortir de la Capella de la Santa
Euchar, fou turbada pel recort de lo qu'el'
el cant pla' en nostra terra.

~~Deu meu!~~ - digué a mos companys - Aquesta
junt son ben felissos. — Podem anar al temple
a fer oració, segurs de que son reculliment
nos venia perturbat per aquells crits incohe-
rents que per alla ~~lloc~~ en dihem cant pla'.
Las veus dels cantors, aquelles veus especials

que no surten ni del coll ni del pit, que ^{casí}
no se sap d'hont surten ni semblen humans,
no'ls malmetran las arellas ni distreuran sa pen-
sa elevada a Deu.

Aquestes consideracions ^q moltes altres qu'aprofello de
se'ls aconseguirien ~~en preceptes~~ ^{de salut}
~~impresor~~

¿Es possible en deya jo — que la ignorancia
y deixadera arribin a un grau tal? ¿Es possible
qu'aquest moviment de regeneració que cada dia
te mes forra a Alemanias a Belgica, a França
a Itàlia, qu'el Sant Pare encoratja ab ~~la seva~~
~~seu autorizada~~ ^{imposa} totas sas forras y fins ab sa
autoritat, no trobi en nostra terra qu'il seguia?

Unicament els Pares de Sant Felip Neri
s'han preocupat de lo qu'ha d'esser el cant liturgich.
Per ab el seu esforç no hi ha prou. ~~L'ha de~~

Es solament un cert d'atenció que si
no es escutta pels que poden y debhen fer
la restauració, es perdrà miserablement.

Y al fi final cap la tasca si he di-
ficil, no es pas impossible. El cami' esta ben
marcat. Seguiu los consells y lliçons del venerable
Dom Pothier s'ha d'arribar a terme infallible-
ment. Podem seguir los sistemes; Anar a estudiar
al costat dels benedictins, o fer que vinguin
mestres.

mentres. En els seminaris, ~~exaltats~~ treballen en la creació d'escoles de cant gregorià per a l'avenir y en el temple aprofitar tot lo que no sigui absolutament dolent en materia de llibres y tradicions, modificant empré en absolut la manera d'executar. ~~Multa ~~sans~~ quantitat en la veu~~ Perveurent que s'arregli tot lo possible a ~~les~~ melodies la que s'emplea per a las melodies gregorians.

D'aquest modo dintre un espay de temps
no massa llarch, la ~~regressió~~ restauració
del cant gregoria en nostre terra, ~~en aquesta~~
~~terra~~ fora un fet.

¿Serà aixís? Ben ho vulgui.

¡Quin bon feya de sentir en aquesta Catedral, plena
de plena de llum, ~~suntuosa~~ magníficament decorada,
les veraders cants religiosos, les composicions de Victoria,
Arcadelt y Morant, encadradas pel Veni Creator!

La sensació de repòs qu'ens ha produhit, no's pot
imaginar. Ha estat ^{ben} fonda, ~~reparadora~~, com una mena
de ~~lany~~ de ~~una~~ reparació de les nostres fonses, ~~una~~
~~una~~ com una distensió del esperit, extraordinàriament
agitada pel llarg viatge y sobre tot per la curta
estada a París, aprofitada fins a lo inverosimil.

Les obres que s'han executat, han estat l' Aveveum
de Morant, — — — amadelt y Tantum ergo Victoria
per la Capella de música de la Catedral y el Veni Creator,
cant gregorià, per la Escola del Gran Seminari.

L'execució de les tres primeres, dues d'elles ja conegudes
a Barcelona per habedat cantat de les que Barcelona
en canvia dues, l' Aveveum de Morant y el Tantum
ergo de Victoria, ~~cantada~~ que canten l' Orfeó y la
Capella de St. Felip Neri, ha estat ben acceptable.
Lo nombre de ~~veus~~ executants, reduït, mes ^{capitant} ~~ben ajustat~~,
essent lo frasseig un ~~pauc~~ pret, tal volta degut al
temperament de la gent d'aquí, ~~ben~~ ^{sech} ~~sech~~ diferent
del nostre. Lo timbre natural dels veus ha produhit una
sensació estranya y nostàlgica.

Lo qu'ens ha impressionat mes, ha estat lo cant
gregorià. Aquell Veni Creator, cantat per una
trientena de seminaristas, anantment, ab veus pastoral
sense gens d'esforç, undulant la melodia deliciosament,
ens ha encantat. És precis sentir-ho pera fer-se'n
carrech, sobre tot venint de Barcelona on ont
el cant gregorià casi no es conegut, ja que les
execucions de la capella de Sant Felip, ~~a mes d'esser~~
~~curtas pocas~~, no han arribat encara prou nombroses
pera ~~popularitzar~~ per estendre'n poc a poc.

Aquesta sala, ~~es com si diguessim~~ ^{es com si diguessim} la llotja
dels oficis, ~~adaptantse perfectament~~ y s'adapta perfecta-
ment al destí que per aquesta ocasió li han donat.
Es ~~gran~~ ^{gran} gran, de construcció moderna y de ben
cabin una 1500 personas, habentse omplert del
tot aquest vespre.

Començava lo programa ab el motet "Ora
annus qui transit" de Victoria, ~~que ja cançons~~
el nostre entre els nostres.

Seguia lo motet "Nas qui annus in hoc mundo"
del compositor ^{del segle XIX} flamenc Roland de Lassus. Aquest motet
es colossal. El text es una invocació a Sant Nicolau,
demandant-li ~~sa intercessió~~ que conduexi als pecadors que
en aquest món, abim de vicis, han sofert tants naufragis,
vers lo port de salvació, abim se troban la pau
y la gloria. La música s'adapta al text d'una
manera pasmosa, mentre las veus ab aquella llibertat
insupruble que caracterisa la polifonia dels sigles XVI
y XVII, llibertat de moviment que en aquest autor
arriba ~~passar~~ a sa ~~major~~ més gran altura. A la meitat
del obra, y sobre las paraules, glorios Nicolau, ~~conduex~~
al port de ^{salvació} ~~salut~~, es troba un fragment ~~allegre~~ com
pletament ritmical; ~~que comença~~ es un clam d'una expressió
interessantíssima, ~~per contrast que forma~~ ^{contrastant y fortament} al el primer y últim
fragment.

Dels abelcins gregorianes *Tascha mortuum* y *Salve*
roga florens y del gradual *Christus factus est* que
figuraban en el programa, no'n parlari per ara. Finida
las sessions y audicions del Congrés, penso destinar una
correspondencia ~~apara~~ al cant gregoria, lo més impor-
tant pera mi d'aquestes festat.

De March Antoine Charpentier ~~de la escola francesa del~~
habia la elevació a 3 veus *Amor, é caritas, ó charitas*
~~coneguda~~ superbament cantada per Mlle. de la Fournière
Mlle. de la Mare y ^(cantant) Mr. Gelin baix.

L'Ave Maria del ^{plaisance} Pasquer de Pres, motet
a 4 veus, es una excelent mostra de la manera de
fer de aquest compositor, senzilla, clara, fonament ~~poética~~
sentida y de candorosa expressió.

Lo quarteto de solistas de la Eola ha cantat
el dialogus per la Pasqua d'Heinrich Schütz
d'una manera admirable. ~~Ventadament~~ No's pot
demandar més; justera d'expressió, equilibri de las
veus, fraseig exquisit tot hi es. En Bordes pot
estar ben ~~segur~~ d'haver format aquest quarteto

d'habelre fet compensuar tan perfectament del sentiment artistich.

Hodie cristus natus est, motet à tres veus blanques y tenors de Naniin, d'una dificultat d'execució extraordinaria, ple de vocalisat en totas las veus, que hi ha moments que sembla que volin. Veraderament, es lo cant dels Angels, l'alegria dels Arcangels, l'escallacio dels justos dient: Gloria in excelsis. Al-leluia! Al-leluia!

A continuació venia En el Petrus de Clemens non Tapa, de la escola franc flamenca del segle XVI. No era de lo mes notable del programa, al costat de las colosals obras dels caps d'aleo de la polifonia.

El diglech espiritual d'Henry du mont *Pecator ubi est*, fou cantat per Mr. David y Mr. Gelbin d'aquella manera que sols ell saben ferho. Mr. Gelbin l'heu trobat encara superior a quant varem sentirlo a Barcelona. ~~Conservat sempre~~ per simplicitat d'expressio, ha lograt despullar sa veu d'aquell timbre una mica agre que en certs passatges ~~era notable~~ ^{li notat}.

Chor final de la Tassis segons Sant Mateu de Schütz, de la escola alemana del segle XVII, epoca de transició. Fragment d'una bellera severa, ritmat casi tot ell, y d'una factura armonica ja molt mes lliure.

Encaba'l programa la filla de Sephté de Carissini, sobre'l text de la historia sagrada. Obra admirable per la seva gran expressio, ben diferenta per cert de la de las composicions qu'omplian la primera meytat del programa. Carissini es el devancier de la expressio moderna, despullada d'aquella austeritat dels mestres del segle XVI. Mlle de la Riviere la cantá admirablement.

De la interpretació y execució d'aquest programa fou excelent, ^{en general} encare que la primera peça de Freda en algunas composicions corals. Aquesta impressió pot esser deguda al nostre esperit meridional. En quant a l'organio, mancaba la fusio de las veus alguna volta ^{en quant} ~~per~~ las condicions del local eran un xich dures.

Scola Cantorum

SOCIÉTÉ DE MUSIQUE RELIGIEUSE ET CLASSIQUE
269, rue Saint-Jacques - PARIS

Fêtes Musicales de Bruges

Assises de Musique religieuse et classique

Données par la SCOLA CANTORUM, à Bruges

Les 7, 8, 9 et 10 Août 1902

Sous la présidence d'honneur de **Mgr WAFFELAERT**, évêque de Bruges

ET LA PRÉSIDENCE EFFECTIVE

Du Révérendissime Père **Dom POTHIER**, abbé de Saint-Wandrille, président de la Section Grégorienne ; de
M. Edgar TINEL, directeur de l'Ecole de Musique religieuse de Malines, président de la Section de Musique figurée ;
de **M. Charles BORDES**, directeur-fondateur de la Scola Cantorum, président de la Commission d'initiative.

CONFÉRENCIERS

Le Révérendissime Père **Dom Joseph POTHIER**

M. Henri COCHIN, Député du Nord

M. Edgar TINEL

M. Charles BORDES

M. Pierre AUBRY

M. Amédée GASTOUÉ

ETC...

ARTISTES — MUSIQUE

Les Chanteurs de Saint-Gervais de Paris

Le Quatuor vocal de solistes de la Scola

Mlle Marie de la ROUVIÈRE, Mme J. de la MARE, M. Jean DAVID, M. Albert GÉBELIN

Les Chœurs et l'Orchestre du Conservatoire de Bruges

PRINCIPALES MANIFESTATIONS

Le jeudi 7 août, 8 heures du soir. — Concert historique de Musique vocale ancienne, par les Chanteurs de Saint-Gervais.

Le vendredi 8 août, 8 heures du soir. — Conférence littéraire de **M. Henri Cochin**, sur l'Ame flamande.

Le samedi 9 août, 8 heures du soir. — Audition de **Rédemption**, oratorio de **César Franck**, soli, chœurs et orchestre.

Le dimanche 10 août, 11 heures et demie du matin. — Messe de **Notre-Dame de Lourdes**, à 5 voix, de **Edgar Tinel**, à la Cathédrale

Chaque jour, dans la matinée : Entretiens sur le Chant grégorien et la Musique figurée.

Dans l'après-midi : Conférences avec auditions, par les Chanteurs de Saint-Gervais.

Cartes de Membres honoraires des fêtes, donnant droit à 2 places réservées à tous les exercices.

20 fr.

Cartes de Congressistes, donnant droit à une place seulement.

6 fr.

Secrétaire du Congrès : **M. DE BROUWER**, 24, rue des Baudets, à Bruges.

(Affiche d'intérieur sans timbre.)

VILLE DE BRUGES

A LA GRANDE SALLE DE LA GILDE DES MÉTIERS

FÊTES MUSICALES DE BRUGES

Données par la Scola Cantorum

LES 7, 8, 9 & 10 AOÛT 1902

Programme spécial des Exercices du soir

Jeudi 7 août, à 8 heures précises

Concert historique de Musique religieuse vocale

Par les Chanteurs de Saint-Gervais

Assistés du QUATUOR VOCAL DE LA SCOLA

Mlle Marie de la ROUVIÈRE, Mme J. de la MARE, MM. Jean DAVID et Alb. GÉBELIN

Sous la direction de M. Charles Bordes, directeur-fondateur de la Scola
et des Chanteurs de Saint-Gervais.

PROGRAMME

1. a) O vos omnes qui transitis, motet à 4 voix. T. L. DA VITTORIA.
Ecole espagnole du XVIe siècle.
b) Nos qui sumus in hoc mundo, motet à 4 voix. ROLAND DE LASSUS.
Ecole franco-flamande du XVIe siècle.
Les Chanteurs de Saint-Gervais.
2. Allelujas grégoriens { *Pascha nostrum*, pour le jour de Pâques.
 Salve virga florens, pour la sainte Vierge.
Les Chanteurs de Saint-Gervais.
3. O amor, o bonitas, o charitas, élévation à 3 voix. MARC-ANTOINE CHARPENTIER.
Mlle Marie DE LA ROUVIÈRE, *Ecole française du XVIIe siècle.*
Mme J. DE LA MARE, M. Alb. GÉBELIN.
4. Ave Maria, à 4 voix. JOSQUIN DE PRÉS.
Les Chanteurs de Saint-Gervais. *Ecole franco-flamande du XVIe siècle.*
5. Dialogus per la Pascua, dialogue spirituel. HEINRICH SCHUTZ.
Ecole allemande du XVIIe siècle.
Marie-Magdeleine { Mlle Marie DE LA ROUVIÈRE.
 Mme J. DE LA MARE.
Jésus. { M. Jean DAVID.
 M. Alb. GÉBELIN.
6. Christus factus est, graduel grégorien pour le temps de la Passion.
Les Chanteurs de Saint-Gervais.
7. a) Hodie Christus natus est, à 4 voix. . . . G.-M. NANINI.
Ecole italienne du XVIe siècle.
b) Tu es Petrus, à 4 voix, en 2 parties. . . . CLEMENS NON PAPA.
Les Chanteurs de Saint-Gervais. *Ecole franco-flamande du XVIe siècle.*
8. Peccator ubi es, dialogue spirituel. . . . HENRI DU MONT.
L'ange : M. Jean DAVID. *Ecole franco-belge du XVIIe siècle.*
Le pêcheur : M. Alb. GÉBELIN.
9. Chœur final de la Passion selon saint Matthieu. HEINRICH SCHUTZ.
Les Chanteurs de Saint-Gervais. *Ecole allemande du XVIIe siècle.*
10. La Fille de Jephté, histoire sacrée (sélection). G. CARISSIMI.
La fille de Jephté. Mlle Marie DE LA ROUVIÈRE. *Ecole italienne du XVIIe siècle.*
Les chœurs.

Vendredi 8 août, à 8 heures 1/2 précises

L'AME FLAMANDE

Conférence par M. Henri COCHIN, Député du Nord

Samedi 9 août, à 8 heures précises

Grand Concert, Soli, Chœurs et Orchestre

(Musique religieuse de concert avec orchestre)

AVEC LE CONCOURS

DU QUATUOR VOCAL DE LA SCOLA

Mlle MARIE DE LA ROUVIÈRE, Mme J. DE LA MARE

M. JEAN DAVID, M. ALB. GÉBELIN

M. THÉO CHARLIER, trompette solo de la Monnaie

Les Chanteurs de Saint-Gervais

Les Chœurs et l'Orchestre du Conservatoire de Bruges

PREMIÈRE PARTIE

1. Chœur initial de la cantate *Ach Gott von Himmel*. . . J.-SÉB. BACH.
Les Chœurs et l'Orchestre.
2. Air de Judas Machabée. . . G. HAENDEL.
Mme J. DE LA MARE.
3. Chant élégiaque, à 4 voix. . . BEETHOVEN.
Le Quatuor vocal de la Scola.
4. Air de la cantate *Ihr werdet weinen*, pour ténor, avec trompette obligée. . . J.-SÉB. BACH.
MM. JEAN DAVID et THÉO CHARLIER.
5. Recordare, quatuor vocal, soli avec orchestre, extrait du *Requiem*. . . W. MOZART.
Le Quatuor vocal de la Scola.
6. Choral final de la Passion selon saint Jean . . . J.-SÉB. BACH.
Les Chœurs et l'Orchestre.

DEUXIÈME PARTIE

Audition intégrale de

❖ RÉDEMPTION ❖

Poème-symphonie en deux parties

Paroles d'Edouard BLAU ; Musique de César FRANCK

L'archange. . . Mlle Marie DE LA ROUVIÈRE

PREMIÈRE PARTIE

- a. Prélude.
- b. Chœur.
- c. Récit, chœur des anges et air de l'archange.
Mlle M. DE LA ROUVIÈRE.
- d. Chœur général.

DEUXIÈME PARTIE

- a. Chœur des hommes.
- b. Chœur des anges.
- c. Air de l'archange.
Mlle M. DE LA ROUVIÈRE.
- d. Chœur général.

Entre les deux parties

MORCEAU SYMPHONIQUE

Les siècles passent, allégresse du monde à la parole du Christ

PRIX DES PLACES (pour chacune des séances du soir)

Place réservée dans l'enceinte des congressistes.	3 francs
Secondes.	2 »
Tribunes.	1 »

On trouve des cartes chez M. Van MARCKE et M. SELIGMANN, marchands de musique.

Entrée aux conférences de l'après-midi. 1 franc

Les congressistes sont seuls admis aux entretiens du matin.

Les offices religieux sont publics.

VILLE DE BRUGES

A LA GRANDE SALLE DE LA GILDE DES MÉTIERS

FÊTES MUSICALES DE BRUGES

Données par la Scola Cantorum

LES 7, 8, 9 & 10 AOÛT 1902

Programme spécial des Exercices du soir

Jeudi 7 août, à 8 heures précises

Concert historique de Musique religieuse vocale

Par les Chanteurs de Saint-Gervais

Assistés du QUATUOR VOCAL DE LA SCOLA

Mlle Marie de la ROUVIÈRE, Mme J. de la MARE, MM. Jean DAVID et Alb. GÉBELIN

*Sous la direction de M. Charles Bordes, directeur-fondateur de la Scola
et des Chanteurs de Saint-Gervais.*

PROGRAMME

1. a) O vos omnes qui transitis, motet à 4 voix. T. L. DA VITTORIA.
Ecole espagnole du XVIe siècle.
b) Nos qui sumus in hoc mundo, motet à 4 voix. ROLAND DE LASSUS.
Ecole franco-flamande du XVIe siècle.
Les Chanteurs de Saint-Gervais.
2. Allelujas grégoriens { *Pascha nostrum, pour le jour de Pâques.*
Salve virga florens, pour la sainte Vierge.
Les Chanteurs de Saint-Gervais.
3. O amor, o bonitas, o charitas, élévation à 3 voix. MARC-ANTOINE CHARPENTIER.
Ecole française du XVIIe siècle.
Mlle Marie de la ROUVIÈRE,
Mme J. de la MARE, M. Alb. GÉBELIN.
4. Ave Maria, à 4 voix. JOSQUIN DE PRÉS.
Ecole franco-flamande du XVIe siècle.
Les Chanteurs de Saint-Gervais.
5. Dialogus per la Pascua, dialogue spirituel. HEINRICH SCHUTZ.
Ecole allemande du XVIIe siècle.
Marie-Magdeleine { Mlle Marie de la ROUVIÈRE.
Mme J. de la MARE.
Jésus. { M. Jean DAVID.
M. Alb. GÉBELIN.
6. Christus factus est, graduel grégorien pour le temps de la Passion.
Les Chanteurs de Saint-Gervais.
7. a) Hodie Christus natus est, à 4 voix. . . . G.-M. NANINI.
Ecole italienne du XVIe siècle.
b) Tu es Petrus, à 4 voix, en 2 parties. . . . CLEMENS NON PAPA.
Ecole franco-flamande du XVIe siècle.
Les Chanteurs de Saint-Gervais.
8. Peccator ubi es, dialogue spirituel. . . . HENRI DU MONT.
Ecole franco-belge du XVIIe siècle.
L'ange : M. Jean DAVID.
Le pêcheur : M. Alb. GÉBELIN.
9. Chœur final de la Passion selon saint Matthieu. HEINRICH SCHUTZ.
Ecole allemande du XVIIe siècle.
Les Chanteurs de Saint-Gervais.
10. La Fille de Jephthé, histoire sacrée (sélection). G. CARISSIMI.
Ecole italienne du XVIIe siècle.
La fille de Jephthé. Mlle Marie de la ROUVIÈRE.
Les chœurs.

Vendredi 8 août, à 8 heures 1/2 précises

L'AMÉRICAIN

Conférence par M. Henri COCHIN, Député du Nord

Samedi 9 août, à 8 heures précises

Grand Concert, Soli, Chœurs et Orchestre

(Musique religieuse de concert avec orchestre)

AVEC LE CONCOURS

DU QUATUOR VOCAL DE LA SCOLA

Mlle MARIE DE LA ROUVIÈRE, Mme J. DE LA MARE

M. JEAN DAVID, M. ALB. GÉBELIN

M. THÉO CHARLIER, trompette solo de la Monnaie

Les Chanteurs de Saint-Gervais

Les Chœurs et l'Orchestre du Conservatoire de Bruges

PREMIÈRE PARTIE

1. Chœur initial de la cantate *Ach Gott von Himmel*. . . . J.-Séb. BACH.
Les Chœurs et l'Orchestre.
2. Air de Judas Machabée. G. HAENDEL.
Mme J. DE LA MARE.
3. Chant élégiaque, à 4 voix. BEETHOVEN.
Le Quatuor vocal de la Scola.
4. Air de la cantate *Ihr werdet weinen*, pour ténor, avec trom-
pette obligée. J.-Séb. BACH.
MM. JEAN DAVID et THÉO CHARLIER.
5. Recordare, quatuor vocal, soli avec orchestre, extrait du
Requiem. W. MOZART.
Le Quatuor vocal de la Scola.
6. Choral final de la Passion selon saint Jean J.-Séb. BACH.
Les Chœurs et l'Orchestre.

DEUXIÈME PARTIE

Audition intégrale de

❖ RÉDEMPTION ❖

Poème-symphonie en deux parties

Paroles d'Edouard BLAU ; Musique de César FRANCK

L'archange. Mlle Marie DE LA ROUVIÈRE

PREMIÈRE PARTIE

- a. Prélude.
- b. Chœur.
- c. Récit, chœur des anges et air de l'ar-
change.
Mlle M. DE LA ROUVIÈRE.
- d. Chœur général.

DEUXIÈME PARTIE

- a. Chœur des hommes.
- b. Chœur des anges.
- c. Air de l'archange.
Mlle M. DE LA ROUVIÈRE.
- d. Chœur général.

Entre les deux parties

MORCEAU SYMPHONIQUE

Les siècles passent, allégresse du monde à la parole du Christ

PRIX DES PLACES (pour chacune des séances du soir)

Place réservée dans l'enceinte des congressistes.	3 francs
Secondes.	2 »
Tribunes.	1 »

On trouve des cartes chez M. Van MARCKE et M. SELIGMANN, marchands de musique.

Entrée aux conférences de l'après-midi. 1 franc

Les congressistes sont seuls admis aux entretiens du matin.
Les offices religieux sont publics.

11
Sant vingut á la terra flamenca,
los homes de la terra catalana erisats
pel ressó de nostres festes artístiques

Si això uos dir que's port lo
ressó d'aquell cant de l'ànima
flamenca, ^{jaig} ~~Sant~~ que ha arribat á
tan lluny avui Terres, també uos dir
que lo nostre poble te ben ^{aubert} ~~content~~
~~l'esperit~~ ~~de l'ànima~~ y que sent les
explosions del art per lluny que es-
clatín.

Si uosaltres teniu les fronteres
planes, y escampen nostres camps, nos-
tres cançons, nostres idees y nostres
arts, sens cansament, per tota l'Euro-
pa; uosaltres, encara que tinguem
lo nostre Pirineu al peu per intermit

Los protectors arribau avuy a 1400.

Los cantars son mes de 180, repartits
en tres seccions: homes, senyoretas y noys,
dirigits y ensenyats pels mestres quatre
dies: al cap d'ells de Luis Millet.

No mestres ni cantars peribien en retre-
bucio de cap mena pels seus Treballs; allans
al cantari pagau com associats lo me-
tre que'ls seus protectors.

Los cantars no son pas universals d'ofe-
ci; de cap manera; cantau per aficio y
per sol amor a l'art, en las horas d'es-
barjo ab que cantau, ~~perque cada ha lo~~
~~seu que fer.~~

No es d'auely per ells la unio en
medi de obtenir profits materials, sino
la mes bella y desinteressada expansio
de l'animu, a cada vetlla.

Reben tots una ~~instruccio~~ instruccio

gemma) educació musical tan completa
 com cal per a formar part de una marxa
 coral que executa les més esculpidas
 y las més complicadíssimes obres de la
 música polifònica; així és que
 no entra cap element nou en la ma-
 rxa coral sens la segona preparació
 de solfeig y vocalització.

Hets aquí, donchs, com l'Orfeo català
 compleix per aquests camins una de les més
 nobles missions d'educació social y
 artística.

Lo treball es constant: cada ves-
 pre hi ha cursaig parcial y las Sias
 a la setmanaria cursaig de conjunt.

Perquí la presentació de l'Orfeo
 català devant vostre partí la recomen-
 dació mes estimada en aquests moments,
 abant tan s'ha pogut aplegar ^{referent} ~~en~~ ^{en} ~~en~~

1
a lo cant ^{gregoria} ~~pta~~ hem de dirnos que l'Orfeo
també ^{seguint} ~~cauta~~ ~~lo cant gregoria~~ baso la
tradiçió que avuy encunya la gran,
la maltrista escola dels benedictins
de Solanes.

En las iglesias no li ha que dir ho;
mes també en los convents pel gran
públic l'Orfeo ha fet sentir y ho
fet aduinar y aplaudir aletuyas y
graduals de canto gregoria; ~~Però que~~
~~amibat a donar concerts complets de~~
~~misica sacra en temps de Guaranawa!~~

Perapaguer cumplir de manera mes
apropiada los fins de la restauració de
la gran misica en los Temples. li ha
rescut a l'Orfeo una filla ben
aymada ^{que es} ~~per~~ la Capella de San Felip
Neri, composta de senyors s'homes

3)

y de uoys tantets del mateix Orfeo ca-
tala, y que's seria ^{exclusivament} ~~solament~~ a cau-
tar en las iglesias la unicia religio-
sa dels grans mestres y ~~las obras capdals~~
~~del cant gregoria~~.

Per aqueix camí ja's pot ben dir
que avuy en dia ^{hi} la Capella de San-
tissim ^V i l'Orfeo catala, son les
~~que~~ institucions que portadas per son
incausable Director, En Lluís Millet
de quin tan orgullosos estem, enlayran
la unicia dels grans, dels immortals
mestres espanyols dels sgles XVI y
XVII, dels ~~Perinians~~ en lla.

Si, perque ^{aquellas} son les que canten ab
~~la pé~~, ab ~~la~~ reculliment, ab ~~la~~ cançal
y ^{finis} hasta ab ^{condol} aueus de desesperacio las obras
colossals del mes huma' dels unicles

religiosos, ~~del gran Victoria~~ ^{reguntin} repetiu la
missa "Oh quam gloriosum est", los
Requiem a quatre y a sis veus, los res-
ponsoris y motets, ^{del gran Victoria} Missis la nostre
publica ha pagut cançons y fins
ergamifarse sentin lo "Libera me do-
mine" ^{del requiem} ab que acaba la missa a sis veus.

Morales, lo ^{sever} ~~trouendo~~ y grandissim
Morales, es també honrat en nostres
programes y cantos ab la seva missa
"Gueramus cum pastoribus" y sobre
tot ab lo motet "Eumenemus in
melius", que cançava tot l'esperit

Guerrero, Givés, Pines, y altres y altres
sabe la nostre casa de moltes horas.
mestres

Mes, nosaltres que intinem en
tan gran manera las nostres coras y
que tenim un ^{cooperador} ~~seu~~ en lo cui.

uent nostre En Felip Pedrell, que a
Madrid ~~y a l'estranger~~ fa altissim
honor a la rassa catalana, hem pagut
restaurar la memoria d'un gran com-
positor català del segle XVI, En Joan
Bredieu, que va ^{entrecat} ~~compañia~~ ^{obra} ~~tot un~~
llibre de Madrigals, ^{imprès a Barcelona} dedicat al seu
nissiu Duch de Saboya, Príncep del Pie-
mont, lo quin va ésser imprès a Bar-
celona l'any 1585.

J'havia ben perdut la memoria
del gran Bredieu, nostre de capella
de la seu d'Urgell, quant lo celebre
musicograf, En Sit, En Felip Pedrell
va per salvar ~~la troballa~~ que havia
~~trobat~~ ^{obtingut}, buscant per la biblioteca
de l'Excmo al ^{del} Llibre de Madrigals
casi be tota ab l'etre catalana,
que ~~en unte hanta una missa~~ ^{ab}

21/ familiar. Ha arribat a vulgaritzar se-
ta la Missa del "Papa Marcello" que
lo nostre pùblich no està content si
en lo programa no hi ven un tros o'
altre de la colossal obra del mestre
italià. Sobre tot lo Credo, que
l'Orfio portava las veus blanques de
las vogas. canta. Ah me entusiasma-
me que arriba fins al paroxisme
al crer al "Amen".

Nosaltres no podem ponderar
la execució. Pregunteho al cèntric
mestre m. Bordes que li va sem-
blar quant lo va sentir.

¡Ja! Tenim ben aconegut lo
nostre Palau de Llops! No sola-
ment ^{per sas obras religioses} pels seus recitels, sino per la
vibrant "O la, o che bon gcho"
"Oh quin bon es" que canta.
tincis un bell bijou dels nostres pro-

graves.

Bach, ~~Jacquie de Poir~~, Haydn.
Händel, Mozart, Frauch, Berlioz
Bordes, sau haura de nostres concerts.

D. Gu Berlioz heu cantat lo
"Gran requiem" ~~per un gran~~

M. Bordes va matèrnuos dedicatubos
lo Dialecte espirituel "Domine puer
meus."

Eucan no he pogut parlarvos dels
nostres estimadissims compositors
S'aray. Van al cap los mestres
Nicolan y Millet en la musica
religiosa ~~polifonica~~. Es heu freach
eucan lo trianf qu'acaba s'obteuen
Gu Nicolan ab lo deu "Divendres Sant"

Faupoell vos he parlat de la nos-
tra musica popular.

Sauels os diu que lo folk-lare musical
catala' es verament marvellós. Si no'n
poguèssim dir res mes de l'auina cata-
lana en fudriam prou ab lo queta can-
tan los ~~cançons~~ ^{melodias} populars. Recullidas ab
amor filial, sau avuy la font mes
pura d'inspiració ~~de~~ ^{pels nostres}
~~purissima~~ de las modernas compo-
sicions. ^{compositors}

Ja varem tenir un precursor
per aqueixos camins en lo inolvidable
Claué, fundador ~~de la societat coral d'~~
~~sels orfeons~~ ^{per obrers}
~~catalans~~. Las sevas obras inspiradas
en los canth populars, en las que's des-
criuen vers paisatges de la nostre
terra, sau cantadas per l'"Orfeo"
catala' ab enauorament.

Ara, ja no s'arriba a compondre
un compositor que's valgui tenir per
catala' que no s'inspira en las can-

~~cos populars de la nostra patria.~~

Pillet y Nicolau: no ~~són~~ pas
^{Garcia Fiollet², Alió⁴, Lamote⁵}
~~que~~ Sirko, Vives, Noguera, Mas y
Lemaire, Morera, ~~etc.~~⁷ y altres y altres
sou ga un batalló que van a con-
quistar ^{de} la gloria per la unificacio
catalana.

^{també}
Devia de saber ~~que~~ tant que
los nostres poetas no forueixen de
poesias que per si mateixas ya
cantan las hermosuras de la patria
y los sentimientos dels nostres cors.

¡ Ben tristos que esteu, ara, ~~com ara~~
~~per~~ ^{ab la mort de} ~~que~~ ~~un~~ ~~perdut~~ nostre genial poeta
morreu Jacinto Verdaguer que havia
donat anima als nostres cants!

(2) A l'Espio catala' li va per los puer-
rals artístichs mes apropiats que's

5/

puèu imaginar. Va cantar Shi en
lo Concert Sauat à sa memoria
lo Requiem à sis neus de Victorià
y d'express camporicians modernas ab
Ultrà del gran pacte que acabavau
de perdre.

(1) L'Orfio català ha ^{cançat} pogut cantar
la Novena Sinfonia de Beethoven,
un cor à setze neus de Ricard Straus:
~~"Cap al tart"~~ y la ^{pintoresca obra} ~~obra~~ ^{completa}
primera de'en Tannequien "L'Au-
lada" y "La Batalla de Marignan"
Ha cantat ^{també} la ~~Sant-graal~~ "Causagra-
uó del Sant-graal" de Wagner, y
~~obras de Mozart, Schumann, Men-~~
~~delsson, Grieg, Brahms y altres.~~

(2) He d'alarbar.
L'Orfio català ens ha enviat per

donar als Flamencs y a la "Scola
cantorum" una absarada de ger-
manor artistica, y sobre tot a'
aprendre de vosaltres que tan po-
diau ensenyar-nos.

Lo que'm pagut capir de vos-
tres lliçons sobre lo cant gregorià
seràn las peyoras mes preluades
que'us emportarem a casa nostra.

Vosaltres sou felixos d'haver
pagut per sentir la nostra llengua
en aqueix honorable Congrés; y vos
donem grans merces per vostra
acolliment.

Bruges y Barcelona Tenen Serde
avuy un serment mes per certificant.

Juan Salant
Vicens de Moragas
Francisc de Pujol,